

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Govor predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar ob priložnosti uradnega odprtja Slovenskega knjižnega sejma, ponedeljek 20. november 2023

Ljubljana, 20. november 2023

Velja govorjena beseda.

Spoštovana generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije Vesna Nahtigal,
Spoštovani državni sekretar ministrstva za kulturo Republike Srbije Miodrag Ivanović,
Spoštovani visoki gostje, dame in gospodje.

V veliko čast mi je, da vas lahko pozdravim na otvoritvi že 39-ega Slovenskega knjižnega sejma.

Pred mesecem dni sem nagovorila nemško in svetovno književno javnost ob otvoritvi Frankfurtskega knjižnega sejma, ki je letos v ospredje postavil Slovenijo in našo izredno bogato knjižno produkcijo. V petih dneh je sejem obiskalo več kot 215.000 obiskovalcev, slovenski paviljon pa je mnoge pritegnil s številnimi zanimivimi predavanji in gostovanjem slovenskih avtoric in avtorjev.

Šlo je za prikaz raznolikosti in velike širine slovenske kulturne scene. V Frankfurtu se nista predstavili le slovenska sodobna umetnost in kultura, temveč tudi naša bogata kulturna zgodovina in predvsem identiteta, sicer številčno majhnega naroda, ki pa je skozi svojo pestro zgodovino pokazal in dokazal, kako veliko nam pomenita kultura znotraj te umetniške pestrosti tudi književnost. To nas dela posebne v širšem evropskem in svetovnem prostoru.

Naj izkoristim ta svečani dogodek, praznik slovenske knjige, da se zahvalim vsem zaslužnim za izjemno uspešno predstavitev Slovenije na Frankfurtskem knjižnem sejmu. Ekipi Ministrstva za kulturo z ministrico Asto Vrečko na čelu, ekipi Javne agencije za knjigo pod vodstvom direktorice Katje Strgar in kuratorju programa slovenske predstavitve dr. Mihi Kovaču.

Moja zahvala gre tudi vsem ostalim sodelujočim na delavnicah, predstavitev in razpravah s slovenskimi avtorji in intelektualci, ki so to slovensko gostovanje predstavili svetu tako zelo uspešno in medijsko izjemno dobro pokrito.

A slovenski knjižni sejem, po pomenu za slovenski knjižni trg seveda, ne zaostaja prav veliko za večjim frankfurtskim bratom. Sejem se je razvil v eno od najpomembnejših knjižnih prireditev na Slovenskem, ne samo zaradi množice novih knjižnih naslovov, ki jih založniki vsako jesen ponudijo obiskovalcem, temveč tudi zaradi razprav in literarnih prireditev, ki ga spremljajo.

Temu pritrjuje tudi več kot 45.000 obiskovalcev lanske edicije sejma, ki je preseгла vsa pričakovanja.

Spoštovani,

knjiga je v samem središču kulturnega zavedanja Slovencev. Svojo identiteto namreč temeljimo na slovenskem jeziku, ki ga v naši nacionalni zavesti tesno povezujemo s knjigo. Ne s katerokoli knjigo, ampak s prvo tiskano knjigo, ki je izšla leta 1550 v slovenskem jeziku.

V njej nas je oče slovenskega knjižnega jezika, protestantski pridigar Primož Trubar, prvič nagovoril kot Slovence. Od njega dalje smo Slovenci tista skupnost, ki jo bolj kot zamejenost nekega teritorija določa jezik.

Zato je prav literatura najbolj avtentični izraz slovenskega značaja, naše zgodovine, naše duše. Zato cenimo ustvarjalce slovenske literature, pa naj pišejo v Republiki Sloveniji ali izven njenih meja. Zato je na osrednjem trgu naše prestolnice kip pesnika.

Knjige nimajo določenega prejemnika kot pismo, so tukaj za vse, ki so željni branja. Človeški spomin je omejen, knjige, ki polnijo naše knjižnice in naše domače police, pa so zagotovilo, da lahko tudi bralci posežemo po tej »človeški nesmrtnosti«, kot knjige označuje argentinski pisatelj Miguel Manguel, v vseh njenih odtenkih.

Zgodbe nas čakajo. Veliko jih je. Čakajo, da se v njih potopimo kot v pustolovščino, ki nas vleče v neznano in komaj sluteno. Zgodbe iz knjig nam nudijo predah v svetu, ki nam narekuje prehitro tempo življenja, poplave nepomembnih informacij in žal tudi dezinformacij.

Zgodbe velikih Borisa Pahorja, Vitomila Zupana, Draga Jančarja, Maje Haderlap, Dušana Šarotarja in številnih drugih so zgodbe, ki jih je potrebno brati danes, jutri, vedno.

Ker govorijo o časih in solidarnosti, o ljubezni, upor in trpljenju ljudi nekega časa, ki je prinesel opustošenje in je prinesel streznitev. In so tako zelo aktualne ravno v

današnjem času, ko na robu Evrope divja vojna v Ukrajini in spet gledamo trpljenje civilistov v Izraelu, Gazi in drugod po svetu.

Zato poziv k vrnitvi h knjigi. Klasični, tiskani, na papirju. Digitalna doba nas namreč v poplavi zvočnih, vizualnih in besedilnih vsebin pogosto vodi v površno in razpršeno branje. A branje in razumevanje prebranega nista eno in isto! Zato je tik pred frankfurtskim sejmom nastal Ljubljanski manifest o branju na višji ravni, ki poudarja, da je to naše najmočnejše orodje za razvoj analitičnega in kritičnega mišljenja.

Poglobljeno branje, ki nam pomaga razlikovati med mnenji, lažmi in resnico. To je ključno tudi za celovito delovanje demokracije. Samo ozaveščen državljan, ki kritično presoja informacije, ki so mu na razpolago, lahko polno sodeluje v demokratičnih procesih.

Spoštovani visoki gostje, ljubiteljice in ljubitelji knjig,

Slovenski knjižni sejem je za slovensko literaturo eden najpomembnejših dogodkov letošnjega leta. Za pisatelje in pesnike. Za knjigo, našo najboljšo mentorico, ki nam pomaga osebno in profesionalno rasti.

Slovenija je majhen, a raznolik knjižni trg. V povprečju kupimo Slovenci dve knjigi na leto, skoraj pol milijona ljudi oziroma vsak peti prebivalec je včlanjen v knjižnico. Prav zato je za slovenski jezik in za slovensko založništvo še toliko bolj pomembno, da se dogodek, kot je Slovenski knjižni sejem, skrbno neguje, vsebinsko izpopolnjuje in da se tudi v digitalni dobi trudi približati tiskano knjigo bralcem in bralcem.

Naj vas pozovem, da se še naprej dan za dnem potapljate v zgodbe, ki navdušujejo, učijo in odpirajo pot v različne kulture, različne svetove. Hvala vsem, ki rešujete zgodbe pred pozabo, vsem, ki pišete zgodbe in hvala slovenskim založnikom, ki omogočate, da te zgodbe zaidejo v knjige.

Ker, kot je zapisal pisatelj Dušan Šarotar: Če rešiš enega pisatelja, rešiš vse zgodbe.

Berimo in tako bogatimo sebe in vse okrog nas.

Hvala.